

ADVIES

CRB 2021-1846

**De visie van de papier-, grafische en
uitgeverijensector over het voorontwerp
van federaal plan voor
duurzame ontwikkeling**

CCE
Conseil Central de l'Economie
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CRB

Advies

De visie van de papier-, grafische en uitgeverijensector over het voorontwerp van federaal plan voor duurzame ontwikkeling

**Brussel
17.06.2021**

Inbehandelingneming

Naar aanleiding van het voorontwerp van federaal plan voor duurzame ontwikkeling (FPDO) en rekening houdend met het advies van de CRB (d.w.z. van de interprofessionele sociale partners), de NAR en de brc Verbruik over hetzelfde voorontwerp van FPDO¹, wensen de leden van de brc Papier-, grafische en uitgeverijensector van de CRB zich uit te spreken over de inhoud van dit voorontwerp. Zij wensen ook enkele boodschappen ter zake uit hun voorgaande adviezen aan de beleidsmakers te onderstrepen.

Advies

De brc Papier-, grafische en uitgeverijensector van de CRB wenst in de context van het voorontwerp van federaal plan voor duurzame ontwikkeling (FPDO) de aandacht te vestigen op haar adviezen die betrekking hebben op het plan, overeenkomstig het advies van de CRB (van de interprofessionele sociale partners), de NAR en de brc verbruik over hetzelfde voorontwerp van FPDO.

Reeds in 2017 werd het advies: [“Samen met de overheid werken aan een sterke circulaire waardeketen”](#) uitgebracht.

Dit advies onderstreepte toen al dat het relatief slechte milieu-imago dat door sommigen aan de waardeketen van de papier-, grafische en uitgeverijensector wordt aangemeten, een relatief belangrijke bedreiging voor de hele sector is. Dit negatieve milieu-imago is voor de Europese, en voor de Belgische papiersector in het bijzonder, echter onterecht. Dit blijkt uit de hoge recyclagegraad van bijna 90 procent in België, tegenover de goede gemiddelde recyclagegraad van 75 procent voor heel Europa. De sector zal, samen met zijn belangenverenigingen, nog meer inspanningen moeten leveren om het gebrekkige milieu-imago van papier als informatiedrager te verminderen. Het publiek is er niet altijd van op de hoogte dat de ecologische voetafdruk van digitale toestellen vaak heel groot is, o.a. door de hoge energieconsumptie van deze toestellen en hun netwerken.

In dit advies werd ook gewezen op het feit dat de papier- en grafische sector volop investeert in nieuwe productietechnieken, zoals de inkjettechnologie en de computer to print techniek, die voor een substantiële verlaging van de uitval zorgen en zowel het grondstoffen- als materiaalverbruik aanzienlijk doen dalen. Deze investeringen kaderen binnen een streven van de papier- en grafische sector naar een 100% circulaire economie. De sociale partners uit de sector vragen in die zin nog steeds aan de regering om hun duurzame transformatie initiatieven te versnellen door hen via concrete (financiële) maatregelen te ondersteunen.

Een andere concrete aanbeveling in het advies aan de regering betreft de vraag om de meest duurzame verpakkingsalternatieven te ondersteunen, waar de papierverpakkingen vaak synoniem voor zijn. Om die reden pleitten de sociale partners ervoor, o.a. in de context van de omzetting van de Europese richtlijn betreffende de vermindering van het verbruik van lichte plastic draagtassen (EU 2015/720), dat de papieren zakken zouden worden behandeld als een duurzaam alternatief voor de plastic zakken. Het gebruik van papieren zakken zou dus moeten worden gestimuleerd in plaats van afgeremd.

¹ Advies over het voorontwerp van federaal plan voor duurzame ontwikkeling 2021-2025 (CRB 2021-1165, via [link](#))

In het algemeen steunen de sociale partners van de papier-, grafische en uitgeverijensector het voorontwerp van FPDO en zij zijn ervan overtuigd dat papier en karton een deel van de oplossing zijn in de weg naar een duurzamere wereld. Zoals reeds vermeld is papier een duurzaam materiaal. Het is afkomstig van een hernieuwbare grondstof en wordt aan een hoog percentage gerecycleerd.

In deze context betreuren de sociale partners van de sector dat in het voorontwerp van FPDO, op p. 71 de volgende zin is opgenomen: *“C.7.6.1.03. De elektronische handtekening heeft niet alleen het voordeel dat hij het niveau van de veiligheid van de transacties verbetert, waardoor bedrijven tijd en geld besparen, maar hij heeft ook voordelen voor het milieu, met name wat betreft de besparing op papier (mogelijkheid om een document te ondertekenen zonder het af te drukken en eliminatie van de opslag en archivering van papier) en de vermindering van het aantal verplaatsingen (mogelijkheid om een document te ondertekenen zonder een fysieke vergadering). In een studie bij gebruikers van Adobe Sign die gepubliceerd werd in mei 2017 (Total Economic Impact), schatte het studiebureau Forrester dat de implementatie van software voor elektronische handtekeningen in een doorsneebedrijf van 23.400 mensen tot een besparing van 163.000 liter water, 6.400 kg hout en 1.630 kg afval zou leiden op één jaar tijd.”*

Deze zin laat uitschijnen dat de potentiële bijdrage van papier, als duurzame grondstof, aan dit plan wordt miskend en onterecht wordt beschouwd als schadelijk voor het milieu teneinde digitale handtekeningen te promoten. De sociale partners van de sector vinden het moeilijk te begrijpen dat een studie uitgebracht door Adobe, de firma die de digitale handtekening als product wilt verkopen en aldus promoten, als argument wordt aangedragen in het FPDO. De uitgangspunten en methodieken betreffende deze studie zijn niet gekend. Dergelijke studies kunnen in de ogen van de sociale partners niet worden gebruikt in een officieel plan om een punt te staven. De sociale partners stellen zich ook de vraag of een onderneming van 23.400 werknemers voor België wel een doorsnee bedrijf betreft. Dergelijke cijfers geven een vertekend beeld van de situatie.

Alle papier producerende bedrijven in België zijn FSC en/of PEFC gecertificeerd. Dit betekent dat zij enkel vezels gebruiken die afkomstig zijn van hout uit duurzaam beheerde bossen of van de recycling van oud papier. Meer zelfs, het hout dat gebruikt wordt om papier mee te maken betreft afvalhout, afkomstig uit die duurzaam beheerde bossen, zagerijen of de meubelindustrie. De beweringen uit de studie zijn in de ogen van de sociale partners van de sector foutief en schadelijk voor onze activiteit.

Er werd reeds op gewezen dat digitale oplossingen ook energie verbruiken. Zo heeft een studie van ADEME (Agence de la transition écologique de la République française) berekend dat bij elke verzonden mail met bijlage van 1Mb, 19g CO₂ uitgestoten wordt. Daarenboven is het goed mogelijk dat de consument het nuttiger en handiger vindt om de mail of de bijlage af te drukken. De ecologische voetafdruk van een printer voor thuisgebruik ligt evenwel beduidend hoger dan de ecologische voetafdruk van een professionele drukpers. In dit geval, is de impact op het leefmilieu aldus vele malen hoger in vergelijking met het versturen van een professioneel gedrukte brief.

Het FPDO wilt zeer terecht de Sustainable Development Goals van de VN promoten, maar moet dit doen met evenwichtige argumenten. Papier geproduceerd met grondstoffen van hernieuwbare bronnen negatief beoordelen en tegelijk elektronica met grondstoffen gewonnen in gebieden waar sociale en ecologische rechten met voeten worden getreden positief benaderen, is niet objectief. **De brc papier, grafische en uitgeverijsector van de CRB vraagt dan ook om deze passage m.b.t. de digitale handtekening te verwijderen uit het FPDO en elke oplossing met zijn voor- en nadelen te beoordelen.**

Merk op dat ook de volgende adviezen die betrekking hebben op de drukkerij en uitgeverijensector ook relevant zijn voor het FPDO:

- [Krachtlijnen voor een duurzame toekomst voor de drukkerijensector](#)
- [Krachtlijnen voor een duurzame toekomst voor de uitgeverijensector](#)
- [Een duurzame toekomst voor de uitgeverijen en de papier- en grafische sector](#)
- [Koester lokale media als relancehefboom voor het lokaal sociaal en economisch weefsel](#)